Умацаваць міжнародную бяспеку, падпісаць дагавор аб нераспаўсюджванні ядзернай зброі

Выступленне кіраўніка дэлегацыі Беларускай ССР К. В. КІСЯЛЁВА ў Палітычным Камітэце XX сесіі Генеральнай Асамблеі ААН па пытанню аб нераспаўсюджванні ядзернай зброі 25 кастрычніка 1965 года

Беларуская дэлегацыя, сказаў тав. Кісялёў, поўнасцю далучаецца да думкі выступіўшых тут прадстаўнікоў раду дзяржаў, якія справядліва падкрэслівалі выключную важнасць і актуальнасць разглядаемага пытання і, са свайго боку, лічыць, што Генеральная Асамблея павінна зрабіць усё, што ад яе залежыць, каб як мага хутчэй пакласці канец распаўсюджванню ядзернай зброі.

Імкнучыся пазбавіць чалавецтва ад пагрозы знішчальнай вайны, Савецкі Саюз прадставіў праект адпаведнага дагавору, які знаходзіцца цяпер на абмеркаванні камітэта. У праекце дагавору гутарка ідзе аб тым, каб поўнасцю прадухіліць далейшае распаўсюджванне ядзернай зброі, указваецца шлях, кіруючыся якім можна хутчэй дасягнуць забароны і знішчэння ўсёй ядзернай і тэрмаядзернай зброі.

Пытанне аб нераспаўсюджванні ядзернай зброі — гэта, па нашаму перакананню, пытанне аб гарантыях для мірнай будучыні ўсяго чалавецтва. У тым, каб назаўсёды пакласці канец небяспечнаму працэсу з'яўлення ўсё новых і новых ядзерных патэнцыялаў, зацікаўлены ўсе народы свету. Яны добра разумеюць, што адсутнасць эфектыўнага дагавору аб нераспаўсюджванні ядзернай зброі ўскладняе перагаворы аб дасягненні ўсеагульнага і поўнага раззбраення, павялічвае рызыку развязвання атамнай вайны.

Кіраўнік дэлегацыі Беларускай ССР напамінае далей аб тым, што пытанне аб нераспаўсюджванні ядзернай зброі доўгі час беспаспяхова абмяркоўвалася ў Жэнеўскім Камітэце 18-ці. Савецкі Саюз дабіваўся ў Жэневе і дабіваецца цяпер такога пагаднення, якое ў поўным аб'ёме забараніла б перадачу ядзернай зброі або кантролю над ёй у якой бы там ні было форме. Зусім іншы падыход да гэтай праблемы ў заходніх дзяржаў. Пазіцыя ЗША такая, што дапускае распаўсюджванне ядзернай зброі, пакідаючы пралаз для шматбаковых ядзерных сіл НАТО — гэтай небяспечнай задуме з неагляднымі вынікамі, задуме, сэнс і прызначэнне якой заключаецца ў задавальненні атамных апетытаў мілітарысцкіх колаў Федэратыўнай Рэспублікі Германіі. К. В. Кісялёў грунтоўна крытыкуе ў сувязі з гэтым пазіцыю ЗША ў Камітэце васемнаццаці, якая адлюстроўвае інтарэсы ваяўнічых міжнародных манапалістычных груп.

Спробы даказаць, быццам стварэнне ў той ці іншай форме шматбаковых ядзерных сіл не з'яўляецца распаўсюджваннем ядзернай зброі, абсурдныя, яны разлічаны на прасякоў. Нават у тых краінах НАТО, якія падтрымлівалі і ўсё яшчэ падтрымліваюць задуму са «шматбаковымі ядзернымі сіламі», расце разуменне глабальнай небяспекі, звязанай з практычным існаваннем такіх сіл.

Неабходна, каб тыя, хто актыўна абараняе або пад націскам падтрымлівае амерыканскую пазіцыю, з усёй яскравасцю зразумелі тое, што Савецкі Саюз, Беларуская ССР і іншыя міралюбівыя краіны выступаюць супраць допуску заходнегерманскага бундэсвера да ядзернай зброі з прычыны таго, што гэта стварыла б незвычайную небяспеку для міру ва ўсім свеце.

Дэлегацыя Беларускай ССР, заявіў К. В. Кісялёў, хацела б з усёй поўнасцю папярэдзіць аб небяспецы любых уступак нахабным патрабаванням заходнегерманскіх мілітарыстаў. Мы не павінны забываць, што ўжо двойчы ў нашым стагоддзі агрэсіўныя сілы ў Германіі з'яўляліся галоўнымі падпальшчыкамі сусветнай вайны. Свет дорага заплаціў за авантуры кайзераўскай Германіі і гітлераўскага «трэцяга рэйха». Беларускі народ двойчы падвяргаўся агрэсіі з боку германскага мілітарызму, якая выклікала мільённыя ахвяры і наносіла велізарныя разбурэнні. Усякаму павінна быць ясна, што свабодалюбівыя народы, якія 20 гадоў назад разграмілі нацызм, не пацерпяць новай пагрозы з боку заходнегерманскіх рэваншыстаў, што цяпер адкрыта крочаць па слядах Гітлера, які таксама іграў на антыкамунізме — гэтай варварскай, рэакцыйнай, імперыялістычнай дактрыне, якая не мае прэцэдэнту ў гісторыі па свайму сляпому фанатызму, сваёй жывёльнай нянавісці і крывавых выніках.

У ходзе цяперашніх дыскусій з усёй яснасцю становіцца відавочнай негрунтоўнасць, супярэчлівасць, згубнасць пазіцыі заходніх дзяржаў у пытанні аб нераспаўсюджванні ядзернай зброі. Гэта пазіцыя выклікае думку аб нейкай двайной гульні: на самай справе, тут, у Арганізацыі Аб'яднаных Нацый, за сталом перагавораў у Жэневе яны заяўляюць аб тэрміновай неабходнасці заключэння пагаднення аб нераспаўсюджванні ядзернай зброі, а ў рамках ваеннага саюза НАТО яны клапоцяцца аб далейшым распаўсюджванні ядзернай зброі пры дапамозе стварэння новых ядзерных сіл з прыцягненнем у гэтыя сілы нядзерных дзяржаў—ФРГ і іншых. Як відаць, усведамляючы непераканаўчасць такой пазіцыі, несумяшчальнасць шматбаковых ядзерных сіл з ідэяй нераспаўсюджвання ядзернай зброі, заходнія дзяржавы прыдумалі просты спосаб пераадолення гэтай неадпаведнасці: яны выставілі надзвычай надуманы тэзіс аб тым, што пытанне аб стварэнні шматбаковых або атлантычных ядзерных сіл нібы з'яўляецца ўнутранай справай НАТО.

Беларуская дэлегацыя хацела б з усёй поўнасцю заявіць, што любыя спробы выключыць НАТО з-пад дзеяння дагавору аб нераспаўсюджванні ядзернай зброі з'яўляюцца негрунтоўнымі. Такая пазіцыя з самага пачатку пазбаўляе дагавор аб нераспаўсюджванні яго галоўнай мэты, яго сэнсу, яго сутнасці, яго галоўнага пункта, які заключаецца ва ўмацаванні міжнароднага міру і бяспекі. Калі заходнія дзяржавы сапраўды хочуць мець пагадненне аб нераспаўсюджванні ядзернай зброі, яны павінны адмовіцца ад усякіх выключэнняў і выняткаў з такога пагаднення, прызнаўшы прыярытэт, першынство дагавору аб нераспаўсюджванні, як да гэтага заклікаюць дэлегацыі Савецкага Саюза, Чэхаславакіі і іншых міралюбівых краін, зыходзячы з агульных інтарэсаў народаў.

Далей кіраўнік дэлегацыі БССР падрабязна аналізуе савецкія прапановы, спыняецца на выступленнях прадстаўнікоў розных дзяржаў па абмяркоўваемаму пытанню, падвяргае крытыцы пазіцыю заходніх дзяржаў.

Дэлегацыя Беларускай ССР пераканана, што падпісанне дагавору аб нераспаўсюджванні ядзернай зброі на поўнай і трывалай аснове савецкай прапановы з'явілася б акцыяй буйнейшага міжнароднага значэння. Справа не толькі ў тым, што гэты дагавор пазбавіў бы чалавецтва ад з'яўлення ў бліжэйшыя гады яшчэ раду нацыянальных ядзерных патэнцыялаў і такім чынам затармазіў бы гонку ядзерных узбраенняў. Справа перш за ўсё ў тым, што дагавор аб нераспаўсюджванні ядзернай зброі дапамог бы ў значнай ступені наблізіцца да ўсеагульнага і поўнага раззбраення і прыняць новыя рашэнні ў інтарэсах усеагульнага міру і бяспекі.

К. В. Кісялёў адзначыў далей негрунтоўнасць размоў аб тым, што пагадненне аб нераспаўсюджванні з'яўляецца сродкам замацавання ядзернай манаполіі пяці вялікіх дзяржаў. Усякі, хто сапраўды заклапочаны лёсам сваёй краіны і лёсам усяго свету, павінен зразумець, што немагчыма ісці па шляху міру, не зрабіўшы для пачатку першага кроку, бо дагавор аб нераспаўсюджванні — гэта ўсяго толькі пачатак; канчатковым пунктам павінна быць поўнае ядзернае раззбраенне, ліквідацыя ўсёй ядзернай зброі ва ўмовах раззбраення. Менавіта так падыходзіць да заключэння дагавору аб нераспаўсюджванні Савецкі Саюз.

ТРЫВОЖНЫЯ ПАДЗЕІ

ПРАГА, 27. (ТАСС). «Рудэ права» апублікавала артыкул «Трывожныя падзеі ў Інданезіі». У артыкуле гаворыцца, што асабліва трывожным трэба лічыць паведамленне аб забароне дзейнасці Камуністычнай партыі ў Джакарце і іншых частках краіны.

Гэтыя паведамленні, піша газета, выклікаюць сярод прагрэсіўнай сусветнай грамадскасці вельмі негатыўны водгук. Ворагі Інданезіі, якімі з'яўляюцца перш за ўсё імперыялізм і каланіялізм, ужо не раз у мінулым імкнуліся разбурыць адзінства інданезійскага народа, аслабіць міжнародны прэстыж Інданезіі і зноў зрабіць з яе залежную краіну. Адначасо- спрыяльны водгук на інданезійскія падзеі перш за ўсё ў Вашынгтоне.

«Рудэ права» падкрэслівае, што ў Інданезіі многія звяртаюць увагу на тое, што кампанія супраць камуністаў і прагрэсіўных сіл можа прывесці да вялікага ўнутранага крызісу і новых канфліктаў.

Чэхаславацкі народ, піша газета, поўнасцю на баку інданезійскіх прагрэсіўных сіл, інданезійскіх камуністаў, якія ў першых радах змагаліся супраць каланіяльнага панавання, змагаліся за ўмацаванне незалежнасці рэспублікі, супраць рэакцыі і імперыялізму і заваявалі павагу сусветнага прагрэсіўнага руху.